Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 217. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 10, 1980 No. 217. VOL. LXXXVII

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ПОЧАВСЯ XIII КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ З УЧАСТЮ ПОНАД 600 ДЕЛЕҐАТІВ ТА ЧИСЛЕННИХ ГОСТЕЙ

У ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ ВІДБУВСЯ ПЕРЕГЛЯД КОНФЕРЕНЦІЇ ЖІНОК

Вашінгтон. (Д. Рак). — Конференція — „Копенгаґен 80: Звітування І", скликана Державним департаментом, відбулася тут у середу, 17-го вересня ц.р. для перспективного і ретроспективного огляду і аналізи світової конференції жінок у Копенгаґені 13-31 липня ц.р.

Одноденна програма цієї конференції від 9-ої вранці до 5:15 по полудні була прецизійно уложена, щоб вмістити кілька звітних доповідей, три панелі, чотири одногодинні дискусійні групи та ще й дати учасникам змогу ставити питання. Тематика була обмежена до справ, пов'язаних з офіційною конференцією Об'єднаних Націй в Копенгаґені, тобто не включала огляду „альтернативної конференції" — т. зв. Форум, що відбувався паралельно під зарядом недержавних організацій (НДЖО). Одначе, до матеріялів для учасників залучено й обширний звіт-аналізу Форум, і в часі дискусії не раз порушено справи форуму. Одна з дискусійних груп мала тему „НДЖО активність і майбутні пляни". Першенство голосу мали члени американської державної делеґації, а публіка мала обмежений час, стисло контрольований.

Після вступного слова Вівіян Деррик, директорки американського секретаріяту конференції, зібраних привітав Бен Г. Рід, зазначивши, що Департамент бажає прислухатися до опінії жінок про конференцію в Копенгаґені.

В головній доповіді Сараю Веддінгтон, асистент президента і співпредсідник делеґації, дала оцінку участи американських жінок в міжнародній конференції в системі ОН та про значення і наслідки неґативного голосу американської делеґації при голосуванні над Програмою Акції на наступних пять літ Декади Жінки, котру конференція ухвалила 30-го липня 94-ма голосами проти чотирьох: ЗСА, Австралії, Канади і Ізраїля при 22 здержаних.

Програма Акції, найважливіший документ декади, має 287 точок, у цьому — дві контроверсійні: п'яту точку, де поміж різними „ізмами" вичислено і сіонізм як перешкоду до світового миру, та точку 244-ту про „поміч палестинським жінкам всередині і поза окупованими територіями". Всякі тактично-стратеґічні заходи американської делеґації, щоб не допустити до їх ухвали, не вдалися з причини переваги сильного арабського бльоку і їхніх „приятелів".

Варто запізнатися із змістом цієї важливої і з інших аспектів, п'ятої точки: „Без миру і стабільности не може бути розвою. Отож, мир є передумовиною розвою. Щобільше, мир не може бути тривалим без розвою і елімінації нерівностей і дискримінації на всіх поземах. Рівне право брати участь у розвою приязних взаємин і співпраці поміж державами спричиниться до скріплення миру: до розвою жінок і до рівности в правах на всіх поземах і у всіх сферах життя, як також причиниться до намагання виелімінувати імперіялізм, колоніялізм, неоколоніялізм, сіонізм, расизм, расову дискримінацію, геґемонізм і чужинну окупацію; панування і опресію, як також причиниться до повної пошани гідности народів і їх права на самовизначення та незалежність, вільну від втручування або інтервенції, та для піддержки гарантій основних свобід і людських прав"

При ухвалюванні 48 резолюцій і постанов американська делеґація заявилася за тридцяти двома. Декілька резолюцій внесла й американська делеґація; вона, одначе, відмовилася внести резолюцію у справі „жінок політичних в'язнів", котру було ухвалено на червневій конференції у Вашінгтоні, мовляв, не можна було знайти спонзора.

На цю, третю з черги, конференцію жінок, спонзоровану Державним департаментом, зареєстровано 450 осіб (перша мала поверх 800), а присутніх було коло триста осіб. У групі українських жінок були, — деякі втретє — Стефанія Букшована, Надія Зінкевич, Марта Кічоровська, Теодозія Кічоровська, Ляриса Кий, Мотря Кушнір, Емілія Процінська, Олена Процюк, Дора Рак, Дарія Степаняк, Ніна Строката. У відповідних місцях нарад була нагода поставити питання, справді нав'язуючи до тематики конференції, але такі, що відносилися чи то до принципових справ — становища Української ССР в рамках ОН, людських і національних прав, положення жінки в Україні, справи еміґрації, чи то справ, пов'язаних з участю української делеґації в Копенгаґені.

До слова зголосилися: Дарія Степаняк, Ніна Строката (перекладач Ляриса Кий), Олена Процюк, Дора Рак. Неукраїнські учасниці також порушили деякі українські справи, як, наприклад, Любов Марголена та Сестра Анна Ґіллен, екзекутивний директор міжрелігійної організації для оборони советських жидів.

Сестра Анна, з котрою українки вже довше в контакті, у своєму запиті, згляд но заяви, закинула, що мало було сказано про Советський Союз у зв'язку з окупацією Афганістану, та що надмірно критикується своє, а не вказується на недосконалості советського устрою. На питання, чому в 37-членній американській делеґації немає представниці етнічних груп, зокрема східньоевропейських, відповідь була виминаюча, нібито склад їх був старанно добираний. Все ж ця справа повинна б бути предметом дальших заходів у відповідних колах, бо перед нами — друга половина Декади й кінцева конференція в Найробі, Кенія.

Українки брали участь також в нарадах дискусійних груп. Цікаві інформації були на нараді пресової групи про успіх розмов сателітною дорогою з Копенгаґену з жінками у шістьох містах Америки. Як звичайно, були закиди вбік американської преси, що не приділює належної уваги справам жінок, а підхоплює радше сенсаційні події. Там була нагода поінформувати про спеціяльне видання в англійській мові „Українки в світі", офіційного бюлете-

(Закінгення на стор. 4)

XIII КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ У 40-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

ГОТЕЛЬ БЕНДЖАМИН ФРЕНКЛИН — 9-та і ЧЕСТНАТ ВУЛ.
Філядельфія, Па. — 10-го, 11-го і 12-го жовтня 1980 року.

ПРОГРАМА

П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЖОВТНЯ:

Год. 8:00 — 11:00 перед полуднем: Реєстрація делегатів — мезанін — вестибюль біля залі, де відбуватимуться наради Конгресу,

11:00 перед полуднем: Відкриття Конгресу; внесення прапорів; відспівання національних гимнів; молитва. Вибір ділової і почесної президій Конгресу. Проголошення програми Конгресу. Схвалення правильника конгресових нарад. Проголошення особового складу Номінаційної і Статутової комісій. Вибір ділових комісій Конгресу: Дослідів сучасного положення в Україні; зовнішніх зв'язків; внутрішньої діяльности і організаційних справ; шкільних справ; фінансової; економічної; резолюційної; справ молоді й студентства; науки й культури; професійної та бенкетової; верифікаційної; КВОР.

1:30 — 2.30 по полудні: СПІЛЬНИЙ ПОЛУДЕНОК — заля Ґарден Террес. Промовлятиме Святослав Караванський.

2:30 — 3:00 по полудні — Перерва.

3:00 — по полудні: Звіти — членів Екзекутиви; Крайової Ради, Шкільної Ради УККА, Контрольної комісії та Громадського суду. (Звіти є надруковані в книжці звідомлень із праці УККА за час від XII до XIII Конгресу, що її всі делегати одержать при реєстрації. Звітодавці тільки коротко доповнятимуть надруковані звіти).

6:00 — 7:30 вечора: Перерва на вечерю.

7:30 — 10:30 вечора: Дискусія над звітами, відповіді членів керівних органів УККА; уділення абсолюторії уступаючим керівним органам УККА.

СУБОТА, 11-го ЖОВТНЯ:

Год. 8:00 — 12:00 дня: Продовження реєстрації делегатів. Наради ділових комісій.

12:00 — 2:00 по полудні: МАНІФЕСТАЦІЯ — на площі Індепенденс Молл.
2:00 — 2:30 по полудні: Перерва.
2:30 — 5:30 по полудні: Наради ділових комісій.
6:00 вечора: Коктейл
7:00 вечора: КОНҐРЕСОВИЙ БЕНКЕТ

НЕДІЛЯ, 12-го ЖОВТНЯ:

Год. 8:00 ранку: Служби Божі
9:30 ранку: Пленарні наради Конгресу. Звідомлення Конгресових комісій. Вибір керівних органів УККА. Доповідь — мгр Іван Базарко — „40 років служби українській справі й спільноті". Схвалення резолюцій Конгресу. Закриття Конгресу.

УККА І БРАТСЬКІ СОЮЗИ

„Дай мені (підставу) де б я став, а порушу Землю" — сказав старогрецький фізик-математик Архімед два з половиною сторіччя перед народженням Христа, винайшовши підойму. Кожний дбайливий дослідник історії українського поселення в Америці неодмінно прийде до висновку, що ролю такої підстави для підойми українського життя і розвитку в цій країні відіграли Церква, а в суспільно-громадському секторі українські братські Союзи. Пригадка цього є дуже на часі у зв'язку з тією „атмосферою", в якій заповідається XIII Конґрес Українців Америки з кінцем цього тижня.

Тут не місце наводити хоч би тільки найголовніші факти з історії для потвердження тієї рішальної ролі, яку відіграли в житті і розвитку американських українців братські Союзи. Згадати б тільки, що це наше суспільно-громадське життя й почалося від заснування братського Українського Народного Союзу у 1894-му році, та що цей Союз майже повних два десятки років був для наших поселенців єдиною громадською базою їхнього життя, змагань і розвитку.

Коли ж у другому десятиріччі нашого століття це наше суспільно-громадське життя почало організаційно зрізничковуватись, тоді — в 1914-му році — цей же братський Союз дав почин до створення нашої „надбудови", Української Народної Ради, та скликання першого нашого Конґресу, „Українського Сойму" рік пізніше.

Подібно, як загрози та виклики й нагоди Першої світової війни були безпосередньою спонукою до створення Української Народної Ради, переорганізованої рік пізніше на Федерацію Українських Організацій, так і загрози та нагоди Другої світової війни були безпосередньою причиною організаційного оформлення сьогоднішнього Українського Комітету Америки в 1940-му році, батьками якого були вже чотири наші братські Союзи: Український Народний Союз, Український Робітничий (тепер Братський) Союз, Союз Українців Католиків „Провидіння" та Українська Народна Поміч.

Події і суперечності, які заіснували після першого Конґресу у Вашінґтоні в 1940-му році, могли довести до того, що братські Союзи були б вчинили зі своїм твором, Українським Конґресовим Комітетом Америки, те, що вчинив Тарас Бульба зі своїм блудним сином Андрієм. Але, від цього врятувала УККА його реформа, започаткована вже рік пізніше та завершена на Другому Конґресі, що відбувся 22-го січня 1944-го року в цьому ж „місті братньої любови" Філядельфії, в якому з кінцем цього тижня відбуватиметься наш XIII Конґрес. І коли ця наша теперішня „надбудова", Український Конґресовий Комітет Америки, проіснувала уже повних 40 років, отже довше ніж усі чотири її попередники разом взяті, то це без сумніву завдяки тій головній базі, на якій УККА досі стояв та яку становлять наші братські Союзи.

У чому ж ця „підставовість" наших братських Союзів? Назвімо тільки деякі з найголовніших її аспектів:

1. Наші братські Союзи є віком найстарші. Переживши всі внутрішні і зовнішні бурі і негоди, в яких зникли десятки інших наших організацій, включно з попередніми їхніми „надбудовами", наші братські Союзи запустили своє українське коріння в американську землю та ідейно й організаційно оформились в незаступну інтеґральну частину того мозаїчного „плюрібус" — множества, що становить незрівняне американське „унум" — одне.

2. На протязі довгих десятиріч свого існування й діяльности наші братські Союзи доказали словом і ділом свою беззастережну відданість ідеалові самовизначення українського народу у власній, ні від кого незалежній, соборній і народоправній українській державі, що відповідає ідеалові американського народу та є в його найкращому інтересі. Бувши членами Конґресу всіх американ-

(Закінчення на стор. 2-ій)

ІРАН ЗАТОПИВ НЕВТРАЛЬНІ КОРАБЛІ

Базра, Ірак. — Іраксько-іранська війна захопила в портах обидвох країн значне число кораблів різних невтральних країн, які прибули з товаром, або мали заладувати місцеві вироби для вивозу на світові ринки. Команди й залоги кораблів притримувалися обов'язуючих законів і реґулямінів, а уряди їхніх країн вдержують ділові, повні такту стосунки з обидвома воюючими сторонами. Однак, в середу 8-го жовтня іранські війська в порті Хоррамшар заатакували їх всіма родами вогню здебільшого в часі, коли деякі кораблі пробували виплисти з поля обстрілу в зударі обидвох воюючих сторін.

Заатаковані кораблі були під прапорами Індії, Панами, Румунії, Китайської Народної Республіки та Дубай. Три кораблі затоплено. Належали вони до КНР, Панами і Дубай. Около 20 моряків іранці вбили, з того тільки частину на кораблях, а решту в часі, коли ті пробували вплав добитися до іракського берега з потапаючих кораблів. Іранці обстрілювали всі кораблі без розбору; і ті, що пробували виплисти зі загроженої зони і ті, які стояли на якорях.

На фронтах Абадану, Хоррамшару й Агвазу значніших змін не наступило. Підтягнені резерви іракської армії нічим замітним себе не виявили. Хоррашмар і на далі є тільки частково в їхніх руках, а іранські опірні пункти й на далі ставлять їм чималий спротив. В повітрю літаки Іраку в зростаючій скількости появляються над фронтом і бомблять різні пункти в Ірані. Іранські літаки знов збомбили нафтові поля й улаштування в басейні Мосуль-Кіркут та столицю Іраку Багдад.

Інформації з головного порту Йорданії Аґаби та телевізійні передачі показують велике змасовлення вантажних кораблів з цілого світу, які спрямовано туди зі загрожених іракських портів. Виладункові роботи з кораблів і відвожения вантажів йорданськими вантажними автомашинами до Іраку та в фронтову полосу відбуваються безперебійно день і ніч.

Не зважаючи на повторні заяви про невтральність в конфлікті Ірак-Іран, Москва підписала договір приязні й співпраці з Сирією, головним арабським ворогом Іраку, чим ще далі завогнила положення в тому обширі. В слід за Савдійською Арабією Кувейт, Катар та З'єднані арабські емірати повідомили про піднесення продукції нафтової ропи з метою виповнити прогалини, які постали з приводу припинення експорту Іраком і Іраном.

Президент Ірану Бані-Садр і головний командувач його збройних сил ген. Валліолле Фаллагі заповіли „кінцевий наступ" на Ірак.

ЛАВА ПРИСЯГЛИХ ВИЗНАЛА винним пачкаря із Ель Сальвадору, який був замішаний у нелеґальному переведенні еміґрантів до Арізони, де частина з них загинула від спраги і спеки в пісковій пустині. Сім жінок і п'ять чоловіків з лави присяглих після двогодинної наради визнали Сантоса Фльореса Еліяса винним. Суддя має винести засуд 3-го листопада.

„Танцюристи нехтують законами фізики"

Чоловіки Українського Танцювального Ансамблю виконують танець „Старий гуцул".

Кінгстон, Онт. (Н.Н.). — Під таким заголовком місцевий часопис „The Whig-Standard" коментував прем'єру — виступ 70-ленного Українського Фестивального Ансамблю Танцю із Торонто, яка відбулася тут у суботу, 20-го вересня ц.р.

„Хореографічний калейдоскоп...Скільки почуття, скільки ентузіязму, скільки надії продемонстрував цей новий ансамбль", — такими словами прощав Кінгстон українських танцюристів, які, після чергового концерту в Сиракюзах, Н.Й., у неділю, 21-го вересня, вирушили в дорогу з концертами по містах Америки: Рочестер, Н.Й., — субота, 11-го жовтня, 8-ма год. вечора, Назарет Арт Сентер при 4245 Іст авеню; Клівленд, Огайо, — неділю, 12-го жовтня, 4-та год. по полудні, Парма Ейч-Ес авдиторія; Детройт, Міч., — субота, 29-го листопада, 8 год. ввечорі, авдиторія Фітцджералд, Райян і 9 Майл; Чікаґо, Ілл., — неділя, 30-го листопада, 4 год. по пол., авдиторія Лейн Тек, Вестерн і Едісон.

У канаді концерти відбудуться у містах: Ніяґара-ан-де Лейк (Ст. Катаринс) — субота, 1-го листопада, 8 год. вечора, Шо Фестивал театр; Гемілтон, Онтаріо, — неділя, 2-го листопада, 4 год. по пол., Гемілтон Плейс; Торонто — неділя, 7-го грудня, год. 4 по пол., Квін Елізабет Театр, Ексґибишин Плейс.

Українські любителі танцювального мистецтва матимуть нагоду побачити зовсім новітню оригінальну хореографію і танці, які ще ніколи не виконувано на українських сценах Канади і Америки.

Ідея створення професійного танцювального ансамблю зародилася серед українських танцювальних груп Торонто у січні цього року, — розповідає Юрій Тарнавецький, адміністративний керівник Ансамблю. На мистецького керівника і хореографа було запрошено з Ню Йорку Миколу Жуковина, колишнього мистецького керівника харків-

(Закінгення на стор. 4)

Відбудеться сесія шкільництва

Ню Йорк, Н. Й. — Шкільна Рада при УККА повідомляє, що в суботу, 11-го жовтня ц. р., в год. 8-ій ранку до год. 12:00, в рамках XIII Конгресу УККА відбудеться сесія шкільництва, якою, після відкриття д-ром Р. Дражньовським, провадитиме д-р Євген Федоренко. Сесія включатиме вісім доповідей: о. монс. С. Сулик — „Українське Католицьке Шкільництво" дієцезія Філядельфія; проф. Р. Романишин — „Українське Католицьке Шкільництво" дієцезія Стемфорд; проф. І. Микита — „Молоді вчителі в школах українознавства"; М. Одежинська — „Вишкіл учителів на прикладі в школі Філядельфії"; д-р Р. Трач — „Майбутність шкіл українознавства"; д-р І. Гурин — „Роля православного шкільництва та можливості єдиної української програми для всіх шкільних систем"; д-р Р. Дражньовський — „Конечність координації праці українського шкільництва"; д-р З. Форович — „Праця Централі Опікунів для Українського Шкільництва".

За пополудневу програму від год. 20:30 до 5:30 переводить КВОРА /Координаційна Виховно-Освітня Рада Америки/.

Після доповідей буде дискусія, у висліді якої схвалені резолюції будуть запропоновані до включення в загальні резолюції Конгресу.

В ЖЕНЕВІ знову почалися пертрактації ЗСА-Англії-СССР, метою яких є договоритися до припинення будьяких ядерних пробних вибухів у повітрі, на суші, під землею і в морю. Це вже котрась з черги цього роду спроба, яка також закінчиться неуспіхом, бо Москва зовсім не має на меті договоритися, а тільки ширити свою пропаґанду та виставляти своїх партнерів у розмовах „воєнними підбехтувачами".

З ДОРУЧЕННЯ ізраїльської державної прокуратури заарештовано двох рабинів під замітом перекупства. Арешти ці пов'язані з аферою розгалуженого перекупства, яку відкрито в міністерстві релігійних справ, що його керівник міністер Агарон Абугазіра був переслуханий поліцією протягом чотирьох годин. Арештовані рабини це — Амрам Корах і Абрагам Мохрабі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00 UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

УККА і братські Союзи

(Закінчення зі стор. 1)

ських братських союзів, відомих із свого прикладного американського патріотизму, кожний наш голос і вчинок в обороні прав українського народу та на допомогу в його змаганнях, піддержаний цими нашими братськими Союзами, тільки скріплює їх переконливу силу для американського народу й Уряду.

3. Наші братські Союзи мають найширший діяпазон свого членства, оформлений вже в надрукованому у „Свободі" з 4-го листопада 1893-го року першому заклику до створення Українського Народного Союзу, „такої всенародної організації", до якої міг би належати кожний українець, без уваги на місце його народження, віровизнання чи партійно-політичне переконання і приналежність.

4. Наші братські Союзи, які законно-статутово є корпораціями для служби своїм членам та для продовжуванням і постійного розвитку та скріплювання тієї служби акумулюють відповідні фонди, можуть виказатись поважним досягненням цієї служби в багатьох відношеннях. Очевидно, їхнім першим і головним обов'язком є забезпечувати своїх членів та з цього обов'язку скрупулятно вив'язуватись, але також їх ніхто не перевищує в пожертвах на харитативні, культурно-виховні та всілякі інші народні цілі, у їхніх публікаціях, включно з такою коштовною, як видана старанням і коштом УНСоюзу монументальна Англомовна Енциклопедія Українознавства, як їхні виховно-відпочинкові оселі та влаштовувані на них імпрези, та в багатьох інших активностях, яких не перерахувати. Все це ще скріплює ту їхню підставовість, про яку мова. В додатку, ці наші підставові братські Союзи мають свої найбільші, найсолідніші і найбільш ефективні організаційні апарати та засоби інформації і взаємного порозуміння, без допомоги яких навряд чи будь-яка акція могла б мати успіх.

5. Мавши законно зобов'язуючі контракти — забезпеченеві грамоти — з десятками тисяч своїх членів, кожночасні проводи цих наших братських Союзів найбільше з усіх мусять завжди здавати собі справу та пам'ятати про їхню відповідальність перед законом і членами, що з черги скріплює їхню „підставовість".

Це, як згадано, тільки деякі з найголовніших аспектів „підставовости" наших братських Союзів для нашого суспільно-громадського життя в усіх його проявах, що потверджують їхні акти інкорпорації та їхні статути і про які найбільш промовисто свідчить історія.

При цьому не можна ще не згадати, що активна участь наших братських Союзів у наших надбудовах ще й зі свого боку є безкорисною і жертвенною службою для громади. Інкорпораційні і статутові постанови й зобов'язання дають цим братським Союзам майже — сказати б — необмежене „поле до попису" у своїх власних організаційних рамках, отже, заанґажування їхніх проводів у праці та обов'язках керівних органів наших суспільно-громадських надбудов є для них додатковим навантаженням, яке виконують власне порядком своєї жертвенної служби громаді.

Пишучи про це все, ми аж ніяк не бажаємо навіть в найменшій мірі легковажити чи поменшувати величезну вартість та безсумнівні, часто подивугідні та прикладні активності й досягнення та заслуги наших наукових, жіночих, молодечих, виховних, економічних та взагалі всіх інших наших суспільно-громадських установ і організацій. З ними усіми наші братські Союзи тісно співпрацюють та взаємно собі допомагають. Ми тільки звертаємо увагу на згадану в цитаті слів Архімеда на початку не тільки фізичну, але й ідейно-моральну підставовість наших братських Союзів, опершись на яку всі інші наші організації, включно з нашими надбудовами, можуть з більшим успіхом виконувати ролю тієї „підойми", що нею можна „порушити землю". Переконливим прикладом цього в останніх наших десятиріччях можуть послужити такі прямо історичні досягнення всієї нашої громади, як масове переселення скитальців після Другої світової війни, побудова пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні, чи влаштування Українського Наукового Інституту в Гарварді. Без обпертя на цю підставу, яку становлять наші братські Союзи, наші суспільно-громадські „підойми", включно з їхніми надбудовами, в більшій чи меншій мірі безсильно зависли б у повітрі.

І про це треба завжди пам'ятати.

Т.Т.

ЯПОНІЯ — СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ СОВЄТСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

(I)

Уже давно минув той час, коли комуністична партія становила не лише хребетний стовп системи й сили СССР, але й була головним промотором і формулюючим чинником його проєкції в світ, тобто його інтернаціональної політики. Після Другої світової війни, а ще більше після смерти Сталіна збройні сили СССР і їхнє командування щораз більше поширюють свою ролю оборонця СССР перед зовнішнім ворогом та перебирають на себе щораз більше відповідальности за вирішування напрямних та за зовнішню політику, намічування й оперативне програмування та практичне переводження запрограмованого в життя.

У русифікаційному процесі, який за цілий час існування СССР ніколи не переставав бути провідним мотивом політики й діяльности КПСС і уряду УССР, тільки його натуга мінялася й була раз сильніша, то знову слабша, Червона армія завжди відігравала свою незмінну ролю русифікатора всієї молоді народів поневолених у СССР. Це був справжній „вимішуючий котел", в якому молода людина під тиском з усіх боків мала мати не лише „сполоканий мозок", але бути позбавленою усіх національних ознак й перетворена у всеросійський, або як це називається всесоюзний, а тепер совєтський тип. Вже в короткому часі після революції з армії витіснено національні мови, в першу чергу українську мову, яка була відносно найбільше поширеною й уживаною і для російського імперіялізму найбільш небезпечною, а відтак перетворено її на могутній засіб русифікації, яким вона після всіляких удосконалюючих у тому напрямі засобів залишилися й до сьогодні. З Червоної армії майже всі, хіба тільки з малесенькими винятками, виходять національними покручами й тільки ті, що, вернувшись домів, знов діткнулися рідної землі, поновили свої зв'язки зі своїм національним оточенням і зачерпнули життєвих сил з національного коріння, мають змогу отрястися з русифікаційного намулу, яким обліпив їх довгий час військової служби.

Колись „червоні командири", різні примакові, дубові й інші любили не раз заговорити українською мовою до бійців, чи в колі старшин, тепер це вже було б нечуваною дивовижою, на яку не зважиться ніякий старшина „доблесної Червоної армії". Хіба тільки зрідка можна почути в армії якийсь український саркастичний вислів, народну приповідку тощо. Але щоб совєтська „людина в мундирі" зважилася ужити матірню мову в часі виконування військової служби — такого немає.

У внутрішній політиці голос збройних сил великий, а їхній вплив зростаючий. З хвилиною, коли їм надано такий суцільний російський характер, нема чого боятися їхнього впливу й значення. А просякання армії системою безпеки зменшило до мінімуму привиди бонапартизму, яких колись так боявся Сталін, а для якого ще сьогодні немає підґрунтя хоча невиключене, що вже в недалекому часі підґрунтя під бонапартизмом постане.

У зовнішній політиці, як це часто підкреслюють спостерігачі Совєтського Союзу, роля командування збройних сил велика й постійно зростаюча. Насамперед генерали й генеральні штаби збільшують виразно свою ролю в формулюванні світової політичної стратегії СССР. Колись це робили різні комінтерни, спеціяльні партійні установи й покликані спеціяльно для цього окремі формації. Сьогодні це у великій мірі завдання військових штабів. Суслови більшого й меншого калібру, як і громики та інші тільки додають від себе дещо, або шукають марксоленінських „геніяльних" фраз, тез та висловів, щоб обґрунтувати ті всі пляни, що їх виробили в генеральних штабах, які відають рухами кубинського експедиційного корпусу, постачанням зброї різним міжнародним терористичним бандам, вишколом арабських старшин, а спеціяльно командосів, висилкою лінійних старшин до Етіопії, чи інших місць, врешті нападом на Афганістан.

І тому світ слідкує з великою увагою, що кажуть і пишуть совєтські генерали й теоретики. Їхні слова й думки мають сьогодні велику, не раз вирішну вагу. Партійні аґітпропи й ідеологи мають простіше завдання: задурманювати совєтських громадян, полокати їм мозги, щоб вони не додумалися до самостійної думки, до сумнівів, до своїх бажань і прагнень, які не покривалися б з тим, що проповідже партія. Як колись маршали Маліновський, Гречко, як тепер Дмитрій Устінов, „маршал Совєтського Союза", міністер оборони СССР, а найважливіше член Політбюра ЦК КПСС з'ясовує погляди найвищого державного керівництва та намічує пляни підбою світу.

35-та річниця перемоги над Японією

З нагоди 35-ої річниці закінчення Другої світової війни капітуляцією Японії Д. Устінов помістив в московській газеті „Правда" з 2-го вересня 1980 року довжелезну статтю під заголовком „Немеркнущий подвиг". Ясно, що він ані словом не згадує, як дійшло до Другої світової війни. Він вимазав із своєї пам'яті і з історії договір червоної Москви з брунатним Берліном, без якого була б ця війна в такій формі не почалася. Але відразу він нас упроваджує в несподівану атаку великих совєтських мас людей і зброї а японську квантунську армію, потужну воєнну машину на азійському континенті з головною концентрацією в Манджурії. І тут, очевидно, Устінов довільно зад нім ходом „творить історію". Не роки американських боїв, не неймовірно блискучі морські перемоги американської морської фльоти, не збомблення японських промислових осередків, навіть не атомова бомба, але — совєтська армія і її перемога над „міцним угрупуванням військ у Манджурії, утрата великої воєнно-економічної бази на континенті змусили воєнно-політичне керівництво Японії визнати безперспективність дальшого ведення війни", — дослівно лише Устінов. Але цього для нього замало, бо він твердить: „Атомові удари по Гірошімі й Нагасакі, сказати правду, не мали будь-якої стратегічної доцільности, а являлися тільки актом вандалізму..."

(Продовження буде)

/В. Д./. — Серед пересічних громадян переважно панує переконання, що науковці в Америці стоять осторонь від активної політики та вистерігаються від будь-яких політичних заяв чи прогноз.

ПРОФ. ТЕЛЛЕР ПРО ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ

Однак, є також виїмки, одним з яких є проф. Едвард Теллер, мадяр з походження. Він був одним з будівничих американського атомового винаходу і працював над продукцією атомових бомб, що знищили Гірошіму і Нагасакі в Японії.

Недавно проф. Теллер дав вичерпне інтерв'ю в американській пресі, під час якого він прямо заявив, що теперішня політика президента Картера є загрозою для світового миру. Це інтерв'ю появилося в нюйоркському консервативному щоденнику „Ворлд Нюз", що його перевів один з редакторів цього щоденника, Метью Конрой.

Запитаний, чи він допускає вибух атомової війни між Заходом і СССР, визначний фізик відповів, що на його думку, ЗСА і СССР напевно хочуть миру, але тоді коли Америка хоче миру і щойно опісля думає про свою потугу, Совєтський Союз навпаки має інші, пляни: перш усього він розбудовує свою потугу, а на другому пляні в нього є думка про мир. І як довго Совєтський Союз є сильнішим мілітарно, існує перманентна небезпека війни. Ця нерівність мілітарних сил між ЗСА і СССР значно позначилася за адміністрації президента Картера, — твердив проф. Теллер.

Проф. Теллер уважає, що будь-яка американська мілітарна інтервенція в Перській затоці може скінчитися великим фіяском для Америки, бо твердження президента Картера, що американські збройні сили — найсильніші в світі, зовсім не відповідає правді, про що теперішній адміністрації добре відомо.

Згадуючи про московсько-совєтський імперіялізм, проф. Теллер твердив, що з огляду на те, що Москва обізнана з мілітарним занепадом Америки, в неї знаменита нагода до чергової експансії.

„Це факт, що російський експансіонізм є відомим в історії, російська бо влада однаково чи вона була царська, чи як тепер — комуністична, їй завжди притаманний був імперіялізм" — у дальшому твердив визначний фізик.

Професор Теллер є переконаний, що Америка може перегнати СССР в конвенційному збросині, але тільки коли примінить нову технологію.

„Це прямо скандал, що сьогодні СССР є попереду ЗСА в мілітарній технології, не зважаючи на це, що Америка має всі дані, включно з технологією, щоб бути передовою потугою у ділянці електроніки і компюторів, що і може привернути Америку на перше місце", — продовжував проф. Теллер.

Критикуючи „ліво-ліберальних американських політиків /сен. МекҐоверн/, проф. Теллер сказав, що „якщо б губ. Реґена вибрано президентом і він був готовий повести далекойдучі досліди в ділянці електроніки і компютерів для примінення для оборони Америки, тоді загроза світової війни була б менш правдоподібною."

Говорячи про САЛТ II, проф. Теллер твердив, що всякі переговори зі Совєтським Союзом можна вести тільки з точки сили. Він також зазначив, що однією з найважливіших запорук успіху договору — це можливість міжнародної інспекції в СССР, але на його думку, Москва на це ніколи не погодиться.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

„РИБАЛКАМ" В АЛЬБОМ

— А ти, Маріє, зготовила б мені щонебудь, — я завтра іду на рибу.

— Знову на рибу? Милий Боже! Та там, у гантерській річці вже може й мороз тріщить, крига тисне, а ти за рибою ідеш. Посидів би ти, чоловіче, хоч раз, у суботу, дома. Нещасна моя година...

Петро не слухав жінчиних теревенів, поравсь біля вудки, складав у торбу потрібне для ловлі причандалля, а вже в суботу раненько скік, — мов той заєць, до авта, і поїхав.

В суботу „вудкарів" багато, всі вони позмовлялися, усі за містом зустрілися, на спортову площу посунули, на трибуні розсілися, бо там, незбагненним магнетом — не риба, не вудка тягне, а магічний копаний м'яч.

— Твоя Марія повірила? — спитав Петра побратим.

— А вже, що повірила. Навезу їй увечері риби, й буде тихо.

А на спортовій трибуні справжній, справжній рай. Розстібнеш, брате, сорочку, насунеш на очі якусь-там стару крисаню, та й розкошуєшся волею. Хтось там підсуне горішків, хтось кока-колю подасть, а їжа нікому й не верзеться, як на площі бісяться змагуни, валяться на землю снопами, і товчуть один одного на квасну кашу...

М'яча й не видно, та на біса тут м'яч, як і без нього таке цікаве видовище, що й телевізора, брате, не треба.

Ми просиділи у компанії цілісіньку майже днину, і під вечір поперли додому. Я ще заскочив до Іцка купити рибу, і щасливий, обсмалений сонцем прийшов до хати.

— Відколи то в гірських річках плавають коропи? — спитала мене Марія.

— А вже, що плавають! Від самого тільки говорення про оту радіяцію то пструги настрашились, і в коропів перекинулись, сама бачиш.

Марія, тиха із вдачі, насмажила коропів, наварила горщок студенцю, і було добре.

Пролетів тиждень і знову прийшла субота. Мене закортіло „рибалити", і „компанія" посунула на трибуну дивитись, цим разом, на горбатих, що бігають, мов навіжені, та більше лежать, як бігають, і беруть за те лежання по кілька тяжких мільйонів.

Боже, яка краса, яке то щастя „рибалити" отак на трибуні, байдикувати на волі, теребити весь день горішки. Нічим ти, брате, не журишся, нічого тебе не пече, хіба оте сонце осіннє, дяка йому за ласку.

Та вже після обіду совість взялася нажимати. Точнісінько нажимає, як на нагніток — тісний черевик.

Спочатку легко, чуть-чуть тільки гейби гнете, а потім тисне й тисне, аж сльози пливуть до очей.

А тут, саме у розгарі найбільш цікавий момент. Горбаті в синіх шоломах напирають на білих, білі валяться, мов доміно, зриваються прудко на ноги, сині ніяк не здаються, і вигра колишеться, мов тягар на мосяжних терезах...

Десь, біля шостої, проголосили вислід, і я метнувся до Іцка.

Було пізно, Іцко закрив крамницю, і я попався у пастку.

Смирний, смирненький, мов великоднє ягня, я прикотився додому.

На кухні смажилась риба, а Марія, якось сумовито, мені сказала:

— Ось, тут, твоя фльондра, що ти наловив у горах і забув покласти до авта. А як там гірська природа? Чи вже багряніють листки, чи горять вже ліси, як горіли колись, коли ми „рибалили" вдвоє, і ловили щастя на вудку...

Марія гляділа прямісінько в мої очі, і я бачив, як щось вологе й тепле закрутилося гейби в її блакитних очах, і скотилося вниз горошиною. Я пригорнув дружину, схопив її „сітями" моїх рук, мою „золоту рибку", найкращу із усіх уловів, і ледве чутно сказав:

— Не плач, кохана, чергової суботи поїдемо разом у гори ловити загублене щастя...

ВСЕ ЩЕ СУДЯТЬ „БУРЖУАЗНИХ НАЦІОНАЛІСТІВ"

Київська „Радянська Україна" у числі з 4-го вересня ц. р. помістила ніби інформацію, ніби статтю якогось „спецкореспондента РАТАУ". В. Лівенцева про суд над „зрадниками Батьківщини", затитуловану „Хай не світить їм сонце". Вже самий заголовок, який, до речі, викликає жах і обриду у цивілізованої західньої людини, бо його може видумати тільки людина чи система здібна вбивати свого політичного противника, вказує на характер інформації.

Йдеться про суд над трьома особами української національности — М. Г. Дуфанцем, А. Л. Бубелою і П. Ю. Рибачуком, яких, як каже автор статті, „притягнено до кримінальної відповідальності за тяжкі злочини, здійснені проти свого

(Закінчення на ст. 3-ій)

Олександер Домбровський

Л. ВИНАР — БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

/З нагоди 30- літньої наукової діяльности/

(2)

Наукові праці

Діяпазон наукової творчости проф. Л. Винара вийнятково широкий та охоплює історичні дослідження, бібліографічні й етнічні студії. Бібліографія його публікацій нараховує понад 650 друкованих позицій і охоплює роки 1950 до 1980. Наш історик є автором 40 книжок і окремих видань, понад 280 статтей і біля 290 рецензій. Праці появлялися головно українською і англійською мовами, а деколи теж і німецькою, французькою і еспанською мовами. Тут перш усього подано огляд його історичної тематики. В хронологічному аспекті праці Л. Винара охоплюють майже всі періоди української історії з наголосом на козацьку добу, історіографію й історію культури. Л. Винар студіював історію України в таких визначних професорів, як: Ол. Оглоблин, Б. Крупницький, Н. Полонська-Василенко, В. Щербаківський і інші. Історію культури й літературознавство - в В. Державина, І. Мірчука, М. Глобенка, Ю. Бойка та інших видатних учених. Отже, він здобув солідне знання методології історичних дослідів, як також окремих історичних дисциплін. Його докторська праця „Українсько-молдавські відносини в другій половині XVI ст." /1955/ одержала вийнятково високу оцінку від професорів — Ол. Оглоблина й Н. Полонської-Василенко як під оглядом мериторичним, так і методологічним. Із важливіших історичних студій, які належать до циклу козацької доби, це — „Андрій Войнаровський" /Мюнхен, 1962/, „Князь Дмитро Вишневецький /Мюнхен, 1964/, „Проблема зв'язків Англії з Україною за часів гетьманування Богдана Хмельницького" /Лондон, 1960/, „Огляд історичної літератури про початки козаччини /Ню Йорк, 1966/, „Козацькі зв'язки з Австрією і Ватиканом" /1957/, „Дипломатична місія Александра Кумуловича в Україні в 1594 році" /1964/, „Габзбурги й Запорозькі козаки" /анг. мовою, 1975/ і ціла низка інших публікацій. Л. Винар являється одним із кращих знавців ранньої історії української козаччини. В Енциклопедії Українознавства появилось понад 50 енциклопедичних гасел нашого історика з ділянки козацького й Литовсько-Руського періоду української історії.

Дослідження історіографії займають одно з центральних місць в творчості Л. Винара. З-під його пера появилися численні студії, присвячені Волод. Антоновичу, Мих. Грушевському, Ол. Оглоблину, Ів. Крип'якевичу, М. Жданові та іншим видатним українським дослідникам. А в 1960 році вийшла його монографія „Остап Грицай: життя і творчість". Сьогодні Л. Винар один із видатніших дослідників титана української історіографії — Михайла Грушевського. З окремих видань з цього циклу згадаємо — „Наукове Т-во ім. Шевченка і Мих. Грушевський" /Ню Йорк, 1970/, „Молодість Мих. Грушевського /1967/, „М. Грушевський в боротьбі за український університет" /1968/, Автобіографія М. Грушевського з 1906 і 1926 років, як джерело до вивчення його життя і творчости" /1974/ та цілий ряд інших публікацій. Л. Винар впровадив також в Українському Історику" постійний відділ „Грушевськіяна", в якому появляються важливі матеріяли, присвячені нашому найвидатнішому історикові, а в 1966 році дав ініціятиву від Українського Історичного Товариства до відзначення 100-ліття народження цього історика.

З інших історіографічних праць треба відзначити — „Український Історик" і сучасний стан української історичної науки (1978) і в англійській мові „Сучасний стан української історіографії у совєтській Україні" (1979). Л. Винар опублікував також статті, присвячені термінології й періодизації історії України, в англійській мові, які пов'язані з його історіографічними дослідженнями.

Із середньовічної історії появилися його праці, присвячені питанням історичности Кия, переїздові Бруна з Кверфурту через Київ за часів Володимира Великого та дослідження середньовічних бібліотек Руси-України.

Із історії культури надруковано накладом Денверського університету його працю в англійській мові — „Історія раннього українського друкарства, 1491-1600" (1962). Нарис історії українського друкарства появився також в українській мові в 1963 році. Немає змоги перелічити всі праці, присвячені бібліографії й етнічним дослідам. Вони появилися переважно в англійській мові, починаючи з обширної бібліографії історії (видання Колорадського університету в 1962 році), і кінчаючи щойно опублікованим довідником до слов'янських етнічних архівів, бібліотек і музеїв, що видала Американська Бібліотечна Асоціяція у 1980 році. Американська Бібліотечна Асоціяція визнала в 1972 році „Енциклопедичний довідник етнічної праці в ЗСА (1972) проф. Л. Винара одним з „найвидатніших довідкових видань" в Америці. Ця ділянка нашого історика вимагає окремого дослідження. В загальному треба сказати, що наукові праці д-ра Л. Винара рецензували европейські, американські та канадські наукові періодики, здобуваючи прихильну оцінку. Це саме відноситься і до українських наукових журналів. Л. Винар є також редактором першого атласу історії України, який має появитися у 1980 році. Сьогодні ювілят працює над обширною історією українського козацтва й над бібліографією історії України. Це мають бути фундаментальні видання, які треба сподіватися, побачать денне світло у відносно короткому часі.

Проф. Л. Винар є одним з видатних українських істориків нашої доби, який збагачує обильно й, можна сподіватися, збагатить ще в майбутньому скарбницю української історичної науки своїми цінними працями. Як людина непересічної особистості й громадської етики та культури, зокрема академічної, він зумів згуртувати довкола себе українських істориків старшого, середнього й молодшого покоління у діяспорі, даючи почин до зорганізування Українського Історичного Товариства і його наукового журналу-офіціозу — „Українського

(Закінчення на стор. 4)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

ГРУПА РИМО-КАТОЛИКІВ запротестувала проти надужиття імени Папи Римського Івана Павла II для передвиборчої кампанії демократів і домагається, щоб передвиборчий комітет зняв з телевізії платну виборчу рекляму, яка показує президента Джіммі Картера з Папою. Фотознімка була зроблена під час візити Папи Івана Павла II в З'єднаних Стейтах Америки. Папа, на думку о. Віргілія Блума, голови Католицької ліги для релігійних і громадських прав, даючи свою згоду на спільну фотознімку, вшановував в першу чергу голову держави і не мав жадного заміру вмішуватись у політичну передвиборчу кампанію між кандидатами. Отець Блум заявив, що католики, які голосуватимуть за Картером, братимуть в першу чергу до уваги його досягнення. Про своє рішення Католицька ліга повідомила президента Картера і голову передвиборчого комітету Роберта С. Стравса.

Все ще судять...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

народу". Названі підсудні, згідно з твердженням Лівенцева, „з особливою жорстокістю розправлялися з комуністами, партизанами і усіма хто подавав допомогу патріотам" під час Другої світової війни. Очевидно йдеться тут про „совєтських патріотів" окупантів української землі і наїзників, які з наказу Кремля були перекидувані в Україну не тільки для боротьби з німецькими окупантами, але і то в першу чергу, з „українськими буржуазними націоналістами", чи як признається автор, з „бандами з так званої української повстанської армії (УПА)".

Суд відбувся у Старій Вижнівці на Поліссі, де нібито підсудні чинили злочини. У судовому процесі брало участь біля 200 „свідків-очевидців" та „багато жителів селища", які ще пам'ятають „доконувані українськими буржуазними націоналістами злочини".

Розповівши у подробицях про злодіяння підсудних, Лівенцев простягає свої КҐБівські щупальця поза кордони комуно-московської імперії, уявіть собі, аж до Великої Британії, бо там, мовляв, „заховався К. С. Зварич, спільник Дуфанця, який разом з ним здійснив розправу над колишнім членом КПЗУ (Комуністична партія Західньої України) С. В. Наумуком, про якого на суді розповіла його дочка Т. С. Наточій".

„Не було на лаві підсудних, — каже далі Лівенцев, — і Кирила К. Гарбара, який тепер у Швеції. Гарбар у ті роки був Гарбаруком і активно співпрацював з ОУН, очолював дільничну поліцію в селі Кримне". Щоб порізнити людей української і жидівської національности, автор розповідає також про „участь оунівців у знищенні громадян єврейської національности" і що на судовому процесі "розцінили це як ще одне підтвердження патологічного антисемітизму українських буржуазних націоналістів." Нині, — каже Лівенцев, — жовтоблакитники стараються незгадувати про такі факти, добиваються тісного альянсу з сіоністами."

Як і треба було сподіватися судова колегія у кримінальних справах Волинського обласного суду, присудила для трьох підсудних „найвищу міру покарання", що означає, що їх розстріляли, щоб згідно із заголовком статті „сонце для них не світило" і щоб „заторжествувала" совєтська справедливість".

НЕЗАЛЕЖНИЙ КАНДИДАТ на президента Джон Андерсон попав на виборчий бальот також у стейті Джорджія, з якого походить теперішній президент Джіммі Картер. Таким чином прізвище Андерсона буде поміщене на виборчих бальотах в усіх 50-ох стейтах ЗСА, а також в Дистрикті Колюмбії, згідно з інформацією Кевена Зетена, голови передвиборчої кампанії для вибору Андерсона на президента у стейті Джорджія.

ПЕРШОЮ КРАЇНОЮ, яка дуже боляче відчула брак імпорту нафтової ропи з Іраку-Ірану, є Бразилія. Бразилія діставала, згідно з договором, понад 400,000 барилок ропи денно з Іраку. Через припинення Іраком всякого експорту ропи Бразилія опинилася без постійного доставця. Вже тепер ґальон бензини коштує в Бразилії три доляри.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність дня 28 червня 1980 р. наша Найдорожча Мама, Бабця, Сестра і Тета

бл. п. ІРЕНА ЗАБОЛОЦЬКА з дому ПІТЬО

Цією дорогою складаємо сердечну подяку о. І. Сироті за похоронні відправи, та відпровадження Покійної на місце вічного спочинку на цвинтар Еверґрін в Гілсайді, Н. Дж.

Рівнож отцям Д. Библові, М. Перетяткові і І. Сироті за відвідини в шпиталі та за уділення Найсвятіших Тайн. Проф. М. Добошеві за асисту при похоронних відправах і за прощальні слова над могилою Покійної.

Д-р М. Олесницькому, д-р Л. Кузьмакові і д-р С. Мікульському за сумлінну лікарську опіку.

Наша щира подяка ВШ. В. Цяпці за прощальні слова після панахиди від 28 Відділу СУА.

З невимовною вдячністю висловлюємо нашу подяку усім Рідним, Приятелям і Знайомим за вінки, та усні, письмові і телефонічні вислови співчуття, за участь в похоронних відправах та за зложені пожертви в пам'ять Покійної на Служби Божі й інші цілі.

Вкінці дякуємо похоронному заведенню Литвин і Литвин за вміле і взірцеве переведення жалібних обрядів.

Пожертви на СЛУЖБИ БОЖІ зложили Пані і Панове: д-р В. Кучерепа, д-р М. Зарицький, д-р Р. Кравчук, О. Смішкевич, І. Б. Сигалів, Т. Я. Турянські, д-р М. Чировський, М. Ю. Граб, Л. Б. Крамарчуки, М. Г. Матіяші, М. Боднар, Д. А. Мохи, І. О. Паливоди, мґр С. О. Ґрубські, д-р Л. А. Долинські, Н. Е. Богдан, Ю. З. Пітьо, К. Долинська, К. Е. Кіндзєльські — разом $340.

На ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили пані і Панове: 50.00 дол. — д-р В. Кучерепа, 45.00 — Ю. Д. Долинські, 30.00 Т. Я. Лисинецькі.

По 25.00 дол. — І. З. Боднарі, Л. Х. Бонакорса, д-р Р. З. Вороњки, І. Р. Ляшки, Н. М. Кольцьо, М. М. Крижанівські, Е.-В. Кольцьо.

По 20.00 дол.: — проф. О. І. Лисинецькі, О. В. Звадюки, Д. Гук-Зот, С. Ґук, О. С. Пітьо, О. Л. Цяпка. По 15.00 дол.: — В. Д. Пасічняки, І. Н. Загайкевичі, Е. К. Кіндзєльські. По 10.00 дол.: — О. В. Гнатики, д-р І. З. Терлецькі, Л. Даник, Р. З. Берези, мґр М. М. Стецьків, Д. А. Мохи, Г. Н. Журавлі, Ю. З. Пітьо. 5.00 дол. — В. Мартинець. — Разом: 550.00 дол.

На будову ЦЕРКВИ БОЖОЇ МАТЕРІ в Люрді 20.00 дол. — І. Крамарчук.

На УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ: 20.00 дол. мґр В. Шот, 10.00 М. Витвицька.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ „Наше Життя" 10.00 дол. — С. Е. Туринські.

Хай Всевишній Господь винагородить всіх Вас своїми ласками.

донька — ДАРІЯ з Родиною
сестра — КЛЯВДІЯ з чоловіком
брати — ОРЕСТ, ЮРІЙ, АНАТОЛЬ
з Родинами.

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Незабутнього МУЖА, ТАТА І ДІДУНЯ

бл. п. ЮРІЯ ВОНТОРСЬКОГО

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

у неділю, 19 жовтня 1980 р., о год. 11:30 ранку
в церкві св. Миколая у Філядельфії, Па.
при 24-ій і Поплар вул.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружина БОГДАННА з Родиною

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 3-го жовтня 1980 року, упокоївся в Бозі на 54-му році життя

бл. п. РОМАН СЕРАФИН

роджений в Жидачеві, Україна.

Оставив в смутку Маму, дві Сестри в Україні, також ближчу і дальшу Родину, Приятелів і Знайомих.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 6-го жовтня 1980 року на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ
Відділ Метрополії Ню Йорк — Ню Джерзі

ділиться сумною вісткою з Членами та Громадянством, що 6-го жовтня 1980 року, на 71-му році життя, відійшов у Вічність

бл. п. Д-р ЮРІЙ МАЛЕЦЬКИЙ

довголітній член, многократний член Управи та визначний громадянин-лікар.

Опечаленій Родині складаємо вислови глибокого співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа Відділу

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 7-го жовтня 1980 року, волею Всевишнього, відійшла у Вічність, після важкої і довгої хвороби, на 75-му році життя, у Бостоні, Масс.

бл. п. ЕВГЕНІЯ СТАЛОВІР з дому ЛИТВИНЕНКО

ПАНАХИДА в п'ятницю, 10-го жовтня 1980 р., о год. 7:30 ранку в українській православній церкві св. Андрія, Джемейка Плейн, Масс.

ПОХОРОН в той же день, о год. 4-ій по пол. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ВІКТОР з дружиною ВАЛЕНТИНОЮ
внучок — ВАЛЕНТИН
сват — МИКОЛА ЧУМАК
і ближча і дальша Родина в ЗСА і Україні

Новоприбулі іміґранти про ЗУАДК

ВЕЛИКА ПОТРЕБА СПОНЗОРІВ

Філядельфія, Па. (І.Сокільний). — Екзекутивний Комітет Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК-у) відбув свої наради в днях 11-го серпня та 9-го вересня ц.р. На останніх двох нарадах Екзекутивний Комітет займався такими справами: справою Фонду Правної Оборони Українців, який на початку вересня осягнув скромну суму, бо тільки 1,782.57 дол.; справою виплати зібраного Фонду для Валентина Мороза та його родини, призначенням делеґатів на XIII Конґрес Американських Українців та призначенням представника ЗУАДК-у до номінаційної комісії цього XIII Конґресу. Але найбільше часу присвячено іміґраційним справам.

Тепер ЗУАДК старається оформити переїзд двох українських родин з Відня до ЗСА. З однією родиною є досить поважні клопоти, бо голова — батько цієї родини, має дещо підірване здоров'я.

В останньому часі почали напливати зголошення охочих еміґрувати з Польщі й Юґославії.

ЗУАДК відчуває великий брак спонзорів, тобто таких родин, які бажали б допомогти новоприбулим іміґрантам приміщенням та допомогою у підшукуванні праці.

ЗУАДК вже від довшого часу закликає в пресі, щоб українські родини зголошувалися за спонзорів, одначе досі відгук був мінімальним, хоч потреба в спонзорах велика.

Виглядає, що ми вже забули, які вдячні ми були тим українським родинам, що після II-ої світової війни були нашими спонзорами, і після нашого приїзду до ЗСА давали нам свою допоміжну руку в перших тижнях нашого перебування на американській землі.

ЗУАДК не має ані відповідних приміщень для новоприбувайочих, ані не має службовців, які могли б підшукувати працю для них. ЗУАДК твердо вірить, у те, що українська громада і цим разом простягне братську руку потребуючим братам — українцям, які зуміють побороти всі труднощі в цих зґаданих европейських країнах і добитися виїзду до ЗСА.

Тут цитуємо деякі вимки з листа родини Окопних, який ЗУАДК допомагав у приїзді до ЗСА, а після приїзду допоміг скромною фінансовою допомогою в сумі 300 дол. Зґаданий лист був писаний до представника ЗУАДК-у у Відні, Австрія, д-ра С. Наклович:

„Прилетіли до Сан Франціско в 12-ій ночі... Ми були такі втомлені і так хотіли спати, бо цілі сутки не спали. Виходимо в приміщення аеропорту, а там стоять люди з плакатами: „Вітаємо сім'ю Окопних на вільній землі". Усі, хто був у приміщенні, звернули увагу на це..., а я, як побачила, то почала плакати, але це були сльози радости. Взяв нас до себе пан Візір, де ми почували себе, як вдома. Як вони всі полюбили нас, як чудово відносилися!... У панства Візір четверо дітей, два сини і дві дочки... Вони так люблються з нашими дітьми, що не хочуть їх відпускати... Були ми в панства Візір три неділі. Зараз нас взяв до себе пан Корецький, який живе один, то ми зможемо в нього жити декілька місяців і не платити грошей за мешкання... А муж вже другий тиждень працює... і діти теж будуть влаштовувати. Мене теж скоро візьмуть до праці. Лише проблема для нас — це мова, до школи підемо вже скоро вечорами...

Ми познайомилися з усією громадою... Я давала два рази інтерв'ю для каліфорнійської газети та для радіо „Голос Америки". Після телефону до Філядельфії (тобто до бюра ЗУАДК-у. — Прим. І.С.) я одержала листа від О. Біликa та М. Баранецького, які чудово вітають мене на вільній землі і передають 300 дол. для наших потреб.

... Яка я вдячна їм за все, за ці теплі і щирі слова та за всю поміч. Як хочеться написати десь в газеті і винести їм щиру подяку не для того, щоб їх хвалити, але для того, щоб люди знали, що є така українська організація ЗУАДК, яка допомагає людям, і що пожертви в Америці ідуть на добру ціль...

...Як тільки станемо на ноги, то будемо віддавати організації, щоб було для інших. Може Ви, докторе Наклович, напишете у своїй газеті і щиро їм подякуєте..."

Ці щирі, теплі і вдячні слова цієї родини, яка знайшла, хоч і невелику, але братню допомогу тоді, коли вона цієї допомоги найбільш потребувала. І як же приємно і радісно читати нам ці слова признання і вдячности, а рівночасно і зобов'язання відносно цієї допомогової організації, якою є ЗУАДК.

Ці сердечні і вдячні слова повинні заохотити нас не тільки до складання фінансових пожертв на допомогово-харитативну працю ЗУАДК-у, але слова цієї української родини, родини Окопних, повинні теж заохотити нас ставати спонзорами для нових іміґрантів і зголошувати свої адреси в ЗУАДК-у: United Ukrainian American Relief Committee, 1321 W. Lindley Ave, Philadelphia, Pa, 19141.

„Танцюристи нехтують..."

(Закінчення зі стор. 1)

ського Театру Опери і Балету, який недавно іміґрував до Америки. Останніх вісім місяців Ансамбль інтенсивно приготовляв репертуар традиційних і модерних українських танців різних частин України. Стиль Ансамблю сполучує клясичний фолкльор з балетом і динамікою модерних артистів.

З моральною і фінансово допомогою ансамблеві щедро відгукнулася українська громада Онтаріо. Крім того, дістали вони допомогу від бюра державного секретаря багатокультурности, від Т-ва Аткінса й інших харитативних організацій.

Фестивальний Ансамбль має далекойдучі пляни на майбутнє: в першу чергу, піднести його на високий мистецький професійний рівень. Згодом, евентуально, включити в свій репертуар танці інших народів: французькі, ірляндські, еспанські тощо. Але сказав Тарнавецький: „Нашим головним репертуаром завжди будуть українські танці".

Л. Винар...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Історика" та ставши його душею й промотором. Таким чином він підніс високо прапор вільної української історичної науки саме в часі, коли ворог на підсовєтській Україні старається усіми можливими засобами фальшувати нашу історію в дусі московського шовінізму та рафіновано стерти з лиця землі культурно-історичнонаціональну ідентичність нашого народу. І в той час, коли історична наука в Україні майже знищена, бо підпорядкована під брутально-безоглядний диктат партійно-державних кіл червоної Москви, єдині можливості розвитку нашої історичної науки залишаються лише в вільному світі. На Заході, зокрема в Америці, історію України також часто викривлюють москофільські „спеці" східньоевропейської історії з кіл американського наукового світу. Отже, обов'язок змагань за вдержання української історичної правди на поверхні життя світової науки лежить виключно на представниках вільної української історичної науки, зорганізованої в рамках діяльности Українського Історичного Товариства та поширюваної на сторінках „Українського Історика", які виконують совісно свої завдання. Тому УІТ і „Український Історик" являються гідними репрезентантами української історичної науки на міжнародному форумі та спадкоємцями кращих традицій української національної історіографії.

За почином нашого ювілята станули в перші лави істориків-борців за нашу наукову, зокрема історичну правду, такі ж самі непопранні ідеалісти в сучасній добі реалітетів, як він, а дальше всі інші історики, свідомі своїх завдань у відношенні до рідної історії. Виявивши себе гідно, Українське Історичне Товариство й „Український Історик" мають признання не лише в світі української, але також і загально світової, зокрема американської науки. Як доказ цього УІТ є афілійоване до Американської Історичної Асоціяції та під час її останньої конвенції зорганізувало в її рамках свій власний з'їзд з науковими доповідями, зустріччю з нашим громадянством та виставкою своїх видань. В особі д-ра Л. Винара є знаменитое поєднання видатного науковця-історика, першорядного організатора наукової праці й справжнього ідеаліста. На грані минулого й нинішнього століття появилася світла постать нашого титана української історіографії, М. Грушевського, який поєднував у собі історика-соціолога грандіозного формату з неперевершеним організатором наукової праці. Після нього ми маємо дуже мало істориків, які бодай частинно нагадували б нам наукову й організаційну діяльність М. Грушевського. До тих дуже нечисленних білих круків можна без сумніву зарахувати також і проф. Любомира Винара.

У Державному департаменті...

(Закінчення зі стор. 1)

ню Світової Федерації Українських Жіночих Організацій для Копенгагену, де й розійшлося більше тисячі примірників. Про серію статтей в данській пресі, в яких детально описано український голодовий маніфестацію і пресову конференцію, американки були добре поінформовані.

Конференцією впевнено провадила Вівіян Деррик, і їй завдячуємо можливість неодного нашого виступу. Вона й у вступному слові про „Перебіг і атмосферу в Копенгагені" відмітила участь і активність українських жінок в екзилі, — це зворот із данської преси, — а представник департаменту заявив, що акції української делеґації у Копенгагені були переведені у гідний спосіб, — мова про „голодовий страйк" під Амаґер університетом і Белла Сентер, 21-го та 22-го липня цього року, — а скликана пресова конференція з участю дисидентки Ніни Строкатої викликала заінтересування пресових агенств і журналістів. За таке прилюдне признання в імені делеґації СФУЖО до Копенгагену подякувала Олена Процюк, референтка зв'язків і голова делеґації. Це признання припадає і всім членкам делеґації, що в той чи інший спосіб віддано трудилися.

Цілість програми цієї конференції була спрямована так, щоб на тлі здебільшого неприхильної для ЗСА атмосфери конференції в Копенгагені, та при парляментарно - процедуральних недоліках в її переведенні показати, що американська делеґація сповнила свої завдання, згідно з директивами департаменту, дарма, що не надто щаслива з вислідів. Це була типова конференція держави них делеґацій в системі ОН, де політичні справи відсунули в тінь суттєві проблеми жіноцтва цілого світу — хоча начебто у цій цілі була скликана, — а ЗСА, при теперішньому складі членства ОН, у меншості і є предметом напастливих атак. Пригадується, що й нашій делеґації припали такі епітети як „капіталісти", „фашисти", а то й аґенти СІА.

Участь близько десяти тисяч жінок у Копенгагені має, одначе, велику вартість, яку йдеться про взаємне пізнання, обмін досвідом і нав'язання контактів, що й окреслено словом „networking", бо спільні інтереси переплітаються немов у сітці. Оцей „нетворкінг" відчувався у Белла Сенетр поза офіційними залями та в коридорах Амаґер університету при виставових станках, в кафетеріях, чи на площах, а то й в автобусах. Наявність карток з назвиськом, — чи то синьої для учасниць форуму, білої для делеґаток, чи зеленої для преси, — зближала одних до одних, стираючи різні акценти та державні границі.

В програмі дня були ще панелі на тему Програми Акції і Резолюцій та їх аналіза з аспекту американської делеґації і з перспективи ОН. Представниця НДЖО (неурядових організацій) підкреслила їх допоміжну ролю у формі всестороннього „лабінґ" та їх завдання допомагати здійснювати програми на місцях у своїх громадах; а Корин Горбаль, одна з членок делеґації і член Комісії Статусу Жінки, узалежнювала майбутню стратегію дії американських жінок від ухвал Генеральної Асамблеї, куди Програма Акції і резолюції підуть під розгляд. Про підтримку департаменту для справ жінок запевнив Річард МекКол, асистент-секретар, який сказав, що „треба завзятої праці і витривалости, щоб осягнути накреслені в Копенгагені пляни і завдання", використовуючи форум Об'єднаних Націй.

Кожна з дискусійних груп запропонувала свої рекомендації, між іншими, — щоб вдержувати дальший контакт на протязі наступних п'яти років і створити для цього постійне бюро для справ жінок при департаменті; поробити заходи, щоб ЗСА ратифікували Конвенцію про елімінацію дискримінації жінок; домагатися скликання другої крайової американської конференції, фінансованої державою; продовжувати регіональні конференції; домагатися від преси й інших засобів комунікації більш всестороннього насвітлювання і зрозуміння для проблем жінок тощо.

Заключне слово мала Вівіян Деррик, котра зрівноважено провадила нарадами, про завдання американських жінок в прокопенгагенському періоді працювати ще сильніше для осягнення рівноправности жінок в Америці й у світі, закінчивши закликом „Try harder for 1985".

„Розстріляна Муза" — 223 жертви Москви

Сумівська Оселя, Елленвілл, Н.Й. (І.Д.) — Український драматичний ансамбль при Громадській Раді українського села в Глен Спей під проводом Мирослави Скасків виступив тут, у великій залі Сумівської оселі, у неділю, 24-го серпня ц.р., з літературним монтажем „Розстріляна Муза".

Програму відкрив д-р П. Мірчук, виховний референт Вишкільного табору СУМА. Змістовне вступне слово про жорстке нищення Москвою української культури та її діячів прочитала Ефросина Мартинець. З 259-ох українських письменників, що діяли в 1930 році, залишилися в 1938 році тільки 36, а 223 знищила Москва розстрілами, засланнями на Сибір, де всі вони загинули. Москва, знищивши найкращих, обезголовила українську науку й літературу.

Про долю знищених розповіли: Тамара Лихолай, відома співачка та акторка, подавши короткі життєписи, літературні сильветки знищених поетів; потім декляматори рецитували поезії, а вкінці — Мирослава Скасків розповіла про присуди НКВД поетам та про їх мученичу смерть.

Розалія Гавур рецитувала уривки з поеми В.Сосюри „Мазепа", „То був щасливий, десятилітній сон" М.Зерова; „Пам'яті Гната Михайличенка" О.Слісаренка; „Він вночі прилетить" Я.Савченка; „Після Крайцерової сонати" В.Еллана.

Ярослава Гунчак рецитувала „Чернозем" В.Бобинського; „Розхиляю колосся іду" В.Свідзінського; „Я знаю, загину" М.Йогансена; „Дев'ята симфонія" Ол. Влизька; „Я чую пісню" Д. Загула; „Коли летять, як сиві зграї" П.Филиповича.

Анна Плескун рецитувала „І знов обутленим сірником" М.Драй-Хмари; „Ось іду по рейці" М.Йогансена; „Я чую пісню" Д.Загула; „Зійшлись обоє на багнетах" Д.Фальківського.

Т.Лихолай згадала про жахливий голод в Україні у 1933 році, про московське лихоліття, що триває 60 років. У кінцевому слові Е.Мартинець підкреслила, що трагічні жертви „Розстріляної Музи" — це одинетап українського „голокосту", що триває досі, та закінчила поемою В.Сосюри „Любіть Україну!

Мистецьке оформлення сцени виконав маестро Рем Багаутдінов.

Д-р П.Мірчук подякував ансамблеві за вдалий вечір і закликав до боротьби з Москвою, що намагається знищити український нарід в Україні та розбити українську еміґрацію. Присутніх було понад 200 осіб, головно учасники (-ці) Вишкільно го табору, що з великою увагою вислухали високомистецьку програму. Варто цей літературний монтаж відбути в інших українських осередках, бо він має велику виховну вартість, не дає нам забути, хто ми — „ким, за що закуті?" Опісля відбулося прийняття для гостей, що його влаштував керівник табору К.Василик. В імені Ансамблю о.Б.Скасків подякував К.Василикові, д-рові П.Мірчукові та д-рові І.Кобасі за запрошення і щиру гостину.